

STORTINGET

Innst. 144 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:23 S (2021–2022)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Olaug Vervik Bollestad, Kjell Ingolf Ropstad og Dag-Inge Ulstein om at barnetrygd og kontantstøtte ikke skal regnes med i grunnlaget for beregning av ytelser etter sosialtjenesteloven og bostøtteloven

Som ledd i komiteens behandling av representantforslaget ble det åpnet for å komme med skriftlige innspill.

Følgende leverte skriftlige innspill:

- Nasjonalforeningen for folkehelsen.
- Norske Kvinners Sanitetsforening.
- Redd Barna.

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om at kommuner ikke kan ta barnetrygden med i grunnlaget for beregning av ytelser etter sosialtjenesteloven og bostøtteloven.
2. Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om at kommuner ikke kan ta kontantstøtten med i grunnlaget for beregning av ytelser etter sosialtjenesteloven og bostøtteloven.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 18. november 2021 om statsrådets vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 6. desember 2021 følger vedlagt.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tuva Moflag, Runar Sjøstad, Torbjørn Vereide og Agnes Nærland Viljugrein, fra Høyre, Henrik Asheim, Anna Molberg og Aleksander Stokkebø, fra Senterpartiet, Eivind Drivenes og Sigrid Simensen Ilsøy, fra Fremskrittspartiet, Dagfinn Henrik Olsen og Gisle Meininger Saudland, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Kirsti Bergstø, og fra Rødt, Mímir Kristjánsson, vil påpeke at det er en prinsipiell forskjell mellom barnetrygden, som er en universell ordning som treffer alle barnefamilier, og kontantstøtteordningen, som treffer de familiene som velger å ikke benytte seg av barnehageplass. Således kan ikke disse to ytelsene direkte sammenlignes. Komiteen viser til at barnetrygd og kontantstøtte ikke er del av grunnlaget for beregning av bostøtte.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til forslag 1 i representantforslaget. Flertallet viser til budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, der det ble enighet om å fjerne avkortning av bar-

netrygd med iverksettelse fra 1. september 2022, og punkt nr. 46 i stortingsvedtak 35 (2021–2022):

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til endring av sosialtjenesteloven om at barnetrygd blir holdt utenfor ved beregning av økonomisk sosialhjelp, med sikte på ikrafttredelse fra 1. september.»

Komiteen viser til Innst. 46 S (2021–2022), jf. Representantforslag 6 S (2021–2022), hvor tilsvarende forslag ble vedlagt protokollen. Komiteen foreslår på denne bakgrunn at forslag 1 i representantforslaget ikke vedtas.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til forslag 2 i representantforslaget. Flertallet viser videre til svarbrev fra arbeids- og inkluderingsministeren av 6. desember 2021, hvor det fremkommer at regjeringen gjennom Hurdalsplattformen har varslet at regjeringen skal avvikle kontantstøtteordningen for barn mellom 18 og 24 måneder og erstatte den med en småbarnstøtte for de som har søkt om, men ikke fått, barnehageplass.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det ikke er de samme hensyn som gjør seg gjeldende for å holde kontantstøtten utenfor beregningen av økonomisk sosialstønad som for den universelle ordningen med barnetrygden.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, foreslår på denne bakgrunn at forslag 2 i representantforslaget ikke vedtas.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, der det er enighet om at regjeringen skal legge frem forslag til endring av sosialtjenesteloven om at barnetrygd blir holdt utenfor ved beregning av økonomisk sosialhjelp, med sikte på ikrafttredelse fra 1. september 2022. Dette flertallet vil allikevel understreke sin bekymring for at det i 2021 var 115 000 barn som levde i husholdninger med vedvarende lavinntekt, og at denne andelen har økt jevnt siden 2011. Studier viser at barn som vokser opp i husholdninger med vedvarende lavinntekt, har økt fare for dårligere levekår sammenlignet med andre barn. Særlig enslige forsørgere, de med små barn og de med mange barn har høy risiko for fattigdom. Derfor er det viktig å sikre at barnetrygden blir en universell ordning og ikke er en del av beregningsgrunnlaget for økonomisk sosialhjelp. Dette flertallet er opptatt av å jobbe for at det skal innføres en statlig, forpliktende normering av økonomisk sosialhjelp som sik-

rer at alle kan leve på et akseptabelt forbruksnivå i tråd med referansebudsjettet.

Dette flertallet vil understreke viktigheten av at barnetrygden, andre universelle ytelser og barns inntekt holdes utenfor beregningsgrunnlaget for økonomisk sosialhjelp. Dette flertallet mener allikevel at dagens kontantstøtteordning bør erstattes med en ventestønad for de som ikke har fått barnehageplass, og viser til at regjeringen gjennom Hurdalsplattformen har varslet endringer i kontantstøtteordningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at fellesskapet har et viktig oppdrag med å forvalte det sosiale medansvaret for medmennesker som lever under krevende kår. Disse medlemmer viser til at barnetrygden er et viktig virkemiddel for å bedre familienes økonomi, og at den under regjeringen Solberg ble økt for første gang på mange år. Spesielt i de første årene av barnets levetid kan det være krevende for familiene med lavere inntekt og høye utgifter. Disse medlemmer viser til at Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre derfor økte barnetrygden for barn frem til 6 år med 8 200 kroner. Disse medlemmer viser til at man samtidig økte barnetrygden med 1 000 kroner også for barn og unge mellom 6 og 18 år. Disse medlemmer viser til at hele økningen av barnetrygden ble holdt utenfor beregningen av sosialhjelpen, og at dette var et positivt bidrag særlig til familier med lav inntekt.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det er den samlede innsatsen, summen av tiltakene og effekten av dem, som teller i kampen mot barnefattigdom. Det viktigste grepet handler om å få flere i jobb, og det siste året økte regjeringen Solberg innsatsen for de som står uten arbeid, med 1,4 mrd. kroner. I tillegg ble det gjort en rekke andre grep som kommer barnefamiliene direkte til gode. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg innførte gratis kjernetid, slik at alle barn uavhengig av økonomi fikk delta i barnehagen. Det ble også innført bemannings- og pedagognormer som sikrer flere trygge voksne til å følge opp barna. Disse medlemmer viser også til at regjeringen Solberg senket skatten for dem med minst og foreslo å øke foreldrebetalingen til 25 000 kroner per barn, slik at barnefamiliene kunne fradragføre pass av barn under 12 år.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg laget en egen strategi mot barnefattigdom, og at dette gjenspeilte denne regjeringens politikk. Det ble videre igangsatt en nasjonal utrulling av fritidskortet, hvor barn og unge skulle få 2 000 kroner i året for å delta i en valgfri fritidsaktivitet, slik at alle skulle ha råd til å delta. Disse medlemmer registrer at denne sosiale

satsingen dessverre ble kuttet av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at sosialhjelp skal være en midlertidig ytelse og ikke noe familier skal leve av over tid. Fremskrittspartiet mener derfor at barnetrygd og kontantstøtte skal være med i beregningen av sosialhjelp. Dette er inntekter som familien disponerer, og det er tillegg for barn i de statlige veiledende satser for økonomisk stønad til livsopphold.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:23 S (2021–2022) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Olaug Vervik Bollestad, Kjell Ingolf Ropstad og Dag-Inge Ulstein om at barnetrygd og kontantstøtte ikke skal regnes med i grunnlaget for beregning av ytelser etter sosialtjenesteloven og bostøtteloven – vedtas ikke.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 8. februar 2022

Kirsti Bergstø

leder

Eivind Drivenes

ordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

21/4052-

6., desember 2021

Representantforslag 23 S (2021-2022) frå stortingsrepresentantane Bollestad, Ropstad og Ulstein om at barnetrygd og kontantstøtte ikkje skal reknast med i grunnlaget for berekning av ytelser etter sosialtenestelova og bustøttelova

Innleiing

Eg viser til brev frå Arbeids- og sosialkomiteen 18. november 2021 med oppmoding om min vurdering av representantforslag 23 S (2021-2022) frå stortingsrepresentantane Bollestad, Ropstad og Ulstein. Arbeids- og sosialkomiteen ber om ei vurdering av følgjande forslag:

1. Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om at kommuner ikke kan ta barnetrygden med i grunnlaget for beregning av ytelser etter sosialtjenesteloven og bostøtteloven.
2. Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om at kommuner ikke kan ta kontantstøtten med i grunnlaget for beregning av ytelser etter sosialtjenesteloven og bostøtteloven.

Økonomisk sosialhjelp er regulert i Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, som Arbeids- og sosialdepartementet har ansvar for. Bustøtte er regulert i Lov om bustøtte og kommunale bustadtilskot, som Kommunal- og moderniseringsdepartementet har ansvar for. Barne- og familiedepartementet har ansvar for lov om barnetrygd og lov om kontantstøtte til småbarnsforeldre.

Formål og hovudtrekk ved ordningane som vert omfatta av forslaga

Sosialhjelp

Formålet til sosialtenestelova er blant anna å betre levekåra for vanskelegstilte og bidra til sosial og økonomisk tryggleik. Dette betyr blant anna at barn og unge skal ha ein levestandard og livsvilkår som er tilstrekkeleg for utviklinga til barnet. Økonomisk sosialhjelp er meint å vere ei subsidiær og mellombels yting. Mange mottak sosialhjelp berre ein gong eller eit fåtal gonger per år.

Stønad er behovsprøvd og skal sikre eit forsvarleg livsopphald. Dersom tenestemottakar har barn, skal det takast særlege omsyn til behova til barna i dei individuelle vurderingane. Ved vurderinga av retten til økonomisk sosialhjelp og berekninga av stønadsnivået kan i utgangspunktet alle former for inntekter takast omsyn til, medrekna barnetrygd og kontantstøtte. Barn og unge er spesielt sårbare i vanskelege situasjonar, og kommunen må sørge for at dei særskilde behova deira blir varetekne ved berekninga av økonomisk stønad. Barn og unge skal sikrast ein trygg oppvekst, og utgifter til barn og unge kan vere del av livsopphaldet, sjølv om tilsvarende utgifter for vaksne ikkje er det.

Departementet utarbeider kvart år retningslinjer (retteiande satsar) for berekning av økonomisk sosialhjelp, kor utgifter til barn også er tekne i betraktning. Satsane er meinte å gi kommunane retteiing om stønadsnivået, men kommunane har uansett rett og plikt til å utøve skjøn når dei vurderer om det skal ystast stønad og ved utmåling av stønad. Det lokalpolitiske handlingsrommet gir rom for kommunane til å behandle barnetrygda ulikt ved berekning av stønad til barnefamiliar. Ifølgje kommunane si rapportering gjennom Kommune-stat-rapportering (KOSTRA) for 2020 reknar omtrent 67 prosent av kommunane barnetrygda som inntekt ved utmåling av økonomisk stønad, mens omtrent 90 prosent av kommunane reknar kontantstøtta som inntekt.

Bustøtte

Bustøttelova kapittel I handlar om den statlege bustøtta. Bustøtta skal sikre personar med låge inntekter og høge buutgifter ein høveleg bustad. Ordninga er regelstyrt og rettighetsbasert. Bustøtta vert rekna ut maskinelt månad for månad, på grunnlag av skattbar inntekt. Barnetrygd og kontantstøtte er ikkje del av grunnlaget for berekning av bustøtte.

Kommunale bustadtilskot

Bustøttelova kapittel II handlar om kommunale tilskot til etablering i eigen bustad og til tilpassing av bustad. Kommunane kan gje slike tilskot etter søknad.

Barnetrygd

Formålet til barnetrygda er å bidra til å dekkje utgifter til forsørging av barn og ytinga utgjør ein viktig del av inntektene til barnefamiliar med låge inntekter. Stortinget fastset satsane for barnetrygd ved årlege budsjettvedtak.

Kontantstøtte

Utbetaling av kontantstøtte er knytt til om barnet nyttar barnehageplass eller ikkje. Formålet med ytinga er å bidra til at familiane får meir tid til sjølve å ta omsorga for egne barn når dei er mellom 1 og 2 år. Kontantstøtte bidreg òg til at familiane har meir valfridom når det gjeld omsorgsform. Stortinget fastset satsane for kontantstøtte ved årlege budsjettvedtak. Regjeringa har vidare varsla at vi skal avvikle ordninga for barn mellom 18 og 24 månadar og erstatte den med ei småbarnstøtte for dei som har søkt om, men ikkje fått, barnehageplass.

Regjeringa er oppteken av treffsikre tiltak for å motverke barnefattigdom

Det viktigaste verkemiddelet for å betre levекåra til barnefamiliane på sikt, er å sørgje for at flest mogeleg er i arbeid. Regjeringa er også oppteken av at alle barn og unge skal ha ein trygg og god oppvekst, uavhengig av om foreldra er i arbeid eller ikkje. Universelle velferdstenester og gode ordningar for inntektssikring verkar sosialt utjamnande, dempar konsekvensane av låg inntekt og førebyggjer framtidig fattigdom blant barn og unge. Vi vil mellom anna satse på billigare barnehage og SFO for alle barnefamiliar, innføring av eit dagleg skulemåltid og auka momskompensasjon til frivilligheit.

Fattige barnefamiliar har ofte samansette utfordringar med behov for eit heilskapleg og samordna tenestetilbod. Eg er oppteken av å finne dei mest treffsikre tiltaka for å betre levекåra for vanskelegstilte familiar, og sikre at behova til barna blir særskilt vareteke. Det aller viktigaste for barna i desse familiane er at behova deira blir godt kartlagt og vareteke ved utmåling av sosialhjelp, slik sosialtenestelova også stiller krav om. Også i berekninga av økonomisk sosialhjelp må det vektleggast at fastsetjinga av stønadsnivået er skjønnsbasert og ikkje ein fast storleik. Det er difor vanskeleg å sikre at ei lovendring om å halde bestemte typer inntekter utanfor utmålinga, faktisk førar til at stønaden til søkjaren blir tilsvarande mykje høgare.

Barnetrygda er ei universell ordning som alle mottok uavhengig av inntekt. Det kan difor framstå som urimeleg at barnetrygda reknast som inntekt ved utmåling av økonomisk stønad. Eg viser vidare til at om lag en tredel av kommunane rapporterer at dei held barnetrygda utanfor i berekninga av økonomisk stønad. Eg viser i den samanheng til budsjettforliket i Stortinget mellom regjeringspartia og Sosialistisk venstreparti, der det framkjem at regjeringa skal fremje lovforslag om at barnetrygda skal haldast utanfor ved berekning av økonomisk stønad, med verknad frå 1. september 2022. Regjeringa vil kome tilbake med eit slikt forslag så snart som mogeleg. Eg kan ikkje sjå at dei same hensyna gjer seg gjeldande knytta til å halde kontantstøtta utanfor ved utmåling av økonomisk stønad, og eg meiner difor at det ikkje er formålstenleg å fremje tilsvarande lovforslag om dette.

Kommunane har ikkje ansvar for å rekne ut bustøtta. Det er dermed ingen grunn til å gi føringer på kommunane sine vurderingar her. Kommunale bustadtilskot er verkemiddel kommunen kan bruke som del av helskaplege løysingar på konkret utfordringar. Da må dei leggje til grunn ei brei vurdering av den situasjonen mottakaren har og kan få. Eg meiner det ikkje er tenleg å leggje særskilte føringar på einskilte delar av den vurderinga.

Med helsing

Hadia Tajik

